

Teknik Eğitim Fakültelerinin Teknoloji Fakültelerine Dönüştürülmesi Uygulamasının Delphi Tekniğine Göre Değerlendirilmesi*

The evaluation on the transformation of technical education faculties into faculties of technology according to the Delphi technique

Murat Tuncer¹, Ramazan Tanaş²

¹Fırat Üniversitesi Üniversitesi, Elazığ

²Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar

Özet

Araştırmada teknik eğitim fakültelerinin teknoloji fakültesine dönüştürülmesi uygulamasının Delphi tekniğine göre değerlendirilmesi planlanmıştır. Bu genel amaç doğrultusunda öğretim elemanlarının bu dönüştürme sonrasında, meslek liselerinin nasıl etkileneceği, mezunların istihdam edilebilirliği, öğretim elemanlarının nasıl etkilendiği, derslerin içerik, yapı ve işleyişi, derslerin uygulama boyutu, lisansüstü eğitim, Avrupa Birliği ülkeleri ile karşılaştırılabilirlik, fakülteyi tercih edecek öğrenci kitlesi, mezun olacakların nitelikleri gibi konulardaki görüşleri alınarak değerlendirilmiştir. Araştırmanın veri toplama süreci Delphi tekniği temelinde yürütülmüştür. Araştırmanın evreni Türkiye ölçeğindeki Teknik Eğitim ve Teknoloji fakültelerinde görev yapan öğretim üyeleridir. Örneklem ise araştırmanın yapıldığı dönemde öğrenci alımı yapmış ve eğitime başlamış yedi üniversitenin (Fırat, Marmara, Gazi, Afyon Kocatepe, Karabük, Süleyman Demirel ve Sakarya Üniversitesi) teknoloji fakültelerinde ve teknik eğitim fakültelerinde görev yapan öğretim üyelerinden oluşturulmuştur. Öğretim üyelerinin görüşleri doğrultusunda bu araştırmada ortaya çıkan bulgulara bakıldığında; bu dönüştürme sonrasında meslek liselerinin olumsuz etkileneceğini düşündükleri görülmekte ve meslek liselerinin alanlarında öğretmenlik yapma şanslarının azaldığı belirtilmektedir. Araştırma bulgularından bir diğeri öğretim üyelerinin teknoloji fakülteleri ile iş bulma konusunda daha iyimser bir durumun gelişip gelişmeyeceği konusunda kararsız kalmış olmalarıdır.

Anahtar sözcükler: Delphi tekniği, mesleki eğitim, program değerlendirme, teknik eğitim fakülteleri.

Abstract

In the study, it has been planned to investigate the transformation of technical education faculties into technology faculties by employing the method of Delphi. For this purpose, opinions of teaching staff regarding how vocational schools will be affected, employability of students after graduation, how teaching staff were affected, content, structure and functioning of the courses, applications of the courses, postgraduate education, comparability with the EU countries, students preferring these faculties and qualifications of those graduated from these schools were received and evaluated. The data collection process of the research was conducted on the basis of Delphi technique. The population of the study can be expressed as faculty members working in the Technical Education and Technology faculties in Turkey. The sample of the study consists of faculty members in technology faculties and technical education faculties of seven universities (Fırat, Marmara, Gazi, Afyon Kocatepe, Karabük, Süleyman Demirel and Sakarya Universities) which have started enrollments for these majors during the period of the research. In accordance with the opinions of the faculty members, considering the findings obtained in this study; it has been seen that they think vocational schools would be affected in a negative way, the chance of students graduated from these vocational schools to be a teacher in their fields were reduced. One another finding of the research is that faculty members are not very sure about whether the employment rate of those graduated from technology faculties is higher.

Keywords: Delphi method, program evaluation, technical education faculties, vocational education.

Kuzgun (2000), mesleği tanımlarken insanlara yararlı mal ya da hizmet üretme, karşılığında para kazanma, belli bir eğitimle kazanılma ve sistemli bilgi ve bece-

rilere dayalı olma gibi çeşitli özellikleri öne çıkarmıştır. Mesleki teknik eğitim ise Alkan, Doğan ve Sezgin (1994) tarafından “*milli eğitim sisteminin bütünlüğü içinde endüstri, tarım ve hizmet*

İletişim / Correspondence:

Doç. Dr. Murat Tuncer
Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü, Elazığ
e-posta: mtuncer@firat.edu.tr

Yükseköğretim Dergisi 2015;5(3):133–146. © 2015 Deomed

Geliş tarihi / Received: Aralık / December 9, 2015; Kabul tarihi / Accepted: Mart / March 20, 2016

*Bu çalışma Ramazan TANAŞ'ın yüksek lisans tezinden üretilmiş ve 22–24 Ekim 2015 tarihlerinde, Adana'da gerçekleştirilen 3. Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretimi Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Çevrimiçi erişim / Online available at: www.yuksekogretim.org • doi:10.2399/yod.15.016 • Karekod / QR code:

sektörleriyle birlikte her türlü mesleki ve teknik eğitim hizmetlerinin planlanması, araştırılması, geliştirilmesi, organizasyonu ve eşgüdümü ile yönetim, denetim ve öğretim etkinliklerin bütünü” şeklinde tanımlanmıştır. Mesleki ve teknik eğitimin amacı bireyleri sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerinde istihdam için nitelikli iş gücü olarak eğitmek ve yetiştirmek, mesleklerinin devamı olan yüksek öğretim kurumlarına geçiş için gerekli temel eğitimi vermektir (Eşme, 2007). Sezgin’e (2009, s. 1) göre “mesleki eğitim programlarının bireyin bir mesleğin gerektirdiği görevleri noksanlı yapabilmeye için gerekli davranışları kapsayacak şekilde tasarlanması gerekmektedir.”

Mesleki ve teknik eğitime ilişkin yapılan araştırmalarda günümüze kadar pek çok sorun tespit edilmiştir. Okay, Özdemir ve Semiz (2010) bu sorunları meslek lisesi mezunlarına uygulanan katsayı engeli, fiziki ve donanım yetersizlikleri ve ailelerin çocuklarını Anadolu ve Fen liselerine yönlendirmeleri şeklinde açıklamışlardır. Sönmez (2008) de araştırmasında mesleki ve teknik eğitime olan talebi azaltan en önemli neden olarak 1998–99 akademik yılında uygulanmaya başlanan ek puan ve farklı katsayı uygulaması olarak göstermiştir. Keleşoğlu ve Aksoy (2006) ise yetersiz rehberlik faaliyetleri, esnek program anlayışının olmaması, verilen eğitimin bilimsel ve teknolojik gelişmelerden uzak olması, ekonomideki olumsuzlukların mesleki eğitime yansması ve okul-işyeri diyalogunda yaşanan sorunlar olmak üzere bir dizi durumdan bahsetmiştir. Diğer bir araştırma Arslan (2002) tarafından yapılmış, mesleki ve teknik eğitim sistemimizin temel sorunu olarak istihdam sektörü ile eğitim kurumları arasındaki koordinasyon eksikliği gösterilmiştir. Yeşilmen (2002) ise becerili işgücünün eğitilmesi, temini, istihdamı, ülke içinde ve dışındaki hareketliliği konularında meslek standartları sınav ve belgelendirme sistemlerinin çözüm olabileceği iddiasında bulunmuştur. Bu yönde bulgu içeren bir başka araştırma Demirezen (2003) tarafından yapılmış, uluslararası rekabetin önkoşulu olarak insan gücü niteliklerinin uluslararası ölçütlere ulaştırılması gösterilmiştir. Nisan 2014 Yükseköğretim Temel Göstergeleri’ne dikkat çeken Alkan, Suiçmez, Aydınkal ve Şahin (2014) Türkiye’deki her beş ilçenin dördünde bir meslek yüksek okulu olduğunu aktararak meslek yüksekokullarında yaşanan sorunlar olarak sınavsız geçiş, meslek yüksekokullarına mesleki eğitim temeli olmayan öğrencilerin gelmesi, altyapı, mekân ve donanım eksiklikleri, öğretim elemanı temini gibi bir dizi sorundan bahsetmişlerdir.

Alanyazında yer alan bu araştırma bulguları mesleki ve teknik eğitime yönelik olarak sürekli bir değişime neden olmuştur. Türkiye’deki ilk mesleki ve teknik eğitim kurumu 1911 yılında “Kondüktör Fen Mektebi” adı ile kurulmuş (Yazgan, 2014), Cumhuriyet döneminde ise ara insan gücü yetiştirilmesi düşüncesiyle Çıraklık Okulları, Akşam Sanat Okulları, Orta Mes-

lek Okulları, Tekniker ve Mühendis Okulları gibi bir dizi okul açılmıştır (Yücebaş, Alkan, Atasagun ve Egeli, 2013). 1982 yılına kadar Türkiye’deki mesleki ortaöğretime öğretmen yetiştirme görevini Yüksek Teknik Öğretmen Okulları üstlenmiş iken, 1982 yılında çıkarılan 41 sayılı kanun hükmünde kararname ile bu görev Teknik Eğitim Fakültelerine devredilmiştir (Resmi Gazete, 1982). Bu gelişme aynı zamanda mesleki ve teknik eğitime öğretmen yetiştirme görevinin yükseköğretim çatısı altına taşınmasını sağlamıştır. Kararname ile mesleki ve teknik ortaöğretime öğretmen yetiştirme yeniden yapılandırılmış; program, yapı ve yönetim bakımından değişime uğramıştır (Akpınar, 2005). Ne yazık ki bu değişim uygulamalı derslerin azaltılması, teorik olarak mühendislik tabanlı eğitime geçiş şeklinde olmuş, bütün bunların sonucu olarak da mezunların nitelikleri ve istihdamları olumsuz yönde etkilenmiştir (Mahiroğlu, 1996). Teknik eğitim fakültelerinin niteliğini yükseltme konusundaki bir diğer girişim 1990–91 yılında, YÖK-Dünya Bankası, II. Endüstriyel Eğitim Projesi ile gerçekleşmiştir. Bu proje kapsamında, Gazi, Marmara ve Fırat Üniversitelerindeki Teknik Eğitim Fakültelerinin programları yeniden düzenlenmiş, bu fakülterle önemli oranda teknolojik araç-gereç desteği sağlanmış ve öğretim elemanları eğitim amacıyla değişik sürelerle yurt dışına gönderilmiştir. Ancak bu çalışmalar da beklenen nitelik artışını sağlayamamıştır (Akpınar, 2005). Üçüncü önemli değişiklik 2000 yılında Türkiye ile Avrupa Birliği (AB) arasında imzalanan MEGEP (Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi) projesidir. Bu proje genç işgücünün nitelikli eleman olarak sektörün talebine cevap verecek şekilde yetiştirilmesini amaçlamıştır (Uçar ve Özerbaş, 2013). Bunun yanında Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda da mesleki ve teknik eğitim açısından önemli kararlar alınmıştır. 2009 yılına gelindiğinde ise bazı yükseköğretim kurumlarının bünyesinde bulunan teknik eğitim fakülteleri, mesleki eğitim fakülteleri, mesleki ve teknik eğitim fakülteleri, ticaret ve turizm eğitim fakülteleri ile endüstriyel sanatlar eğitimi fakültesinin kapatılması ve aynı yükseköğretim kurumlarına bağlı olarak yeni fakülteler kurulması kararlaştırılmıştır. Millî Eğitim Bakanlığının 28/9/2009 tarihli ve 25377 sayılı yazısı üzerine, Bakanlar Kurulu’nca 2/11/2009 tarihinde teknik eğitim fakülteleri teknoloji fakültelerine dönüştürülmüştür (Resmi Gazete, 2009).

Bütün bu bulgu ve gelişmeler çeşitli Eğitim Şuraları ve Kalkınma Planlarının da konusunu oluşturmuştur. Sadece Mesleki ve Teknik Eğitim gündemi ile toplanan 1999 yılındaki 16. Milli Eğitim Şurası’nda mesleki ve teknik eğitimin yeniden yapılandırılması, istihdam, öğretmen ve yönetici yetiştirme, yükseköğretime sınavsız geçiş gibi başlıklarda önemli kararlar alınmıştır (Okay ve ark., 2010). 18. Milli Eğitim Şurası’nda ise yeni kurulan turizm fakültesi, sanat ve tasarım fakültesi ve teknoloji fakültesi öğrencilerinin Yükseköğretim

Kurulu'nun belirlediği kriterler çerçevesinde pedagojik formasyon eğitimi almaları sağlanmıştır (MEB, 2015). 2 Temmuz 2013 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilen Kalkınma Planı (2014–2018) Mesleki Eğitimin Yeniden Yapılandırılması Çalışma Grubu Raporu'nda mevcut durum ve eğilimler değerlendirilirken aşağıdaki bazı tespitlerde bulunulmuştur (MEB, 2014):

- Ülkemizde mesleki ve teknik eğitim beklenen ilgiyi görmemektedir.
- Mesleki eğitim kurumlarının açılmasındaki siyasi talepler kaynakların verimsiz kullanımına neden olmaktadır.
- Ülkemizde orta öğretim beklentileri karşılayamamıştır. Bu nedenle mesleki eğitimin ortaöğretim yerine orta öğretimden sonra verilmesi düşünülmelidir.
- Teknik eğitim, turizm ticaret eğitimi, mesleki eğitim ve endüstriyel sanatlar eğitimi fakültelerinin kapatılmasıyla mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarına öğretmenin nasıl yetiştirileceği konusu belirsiz hale gelmiştir.
- Yeni bir okul yönetim modeli oluşturarak tüm tarafların katılımı sağlanarak mesleki eğitimin etkinliği artırılmalıdır.
- Mesleki eğitim okullarının özel sektöre devredilmesi ve özel sektörün meslek okulu açması konusunda yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

2014 yılında yapılan 19. Milli Eğitim Şurası'nda ise ilginç bir biçimde mesleki ve teknik eğitim ile ilgili neredeyse hiçbir başlık açılmamış, herhangi bir karar alınmamıştır.

Teknik eğitim fakültelerinin teknoloji fakültelerine dönüştürülmesi ile mesleki ve teknik eğitimin yükseköğretim

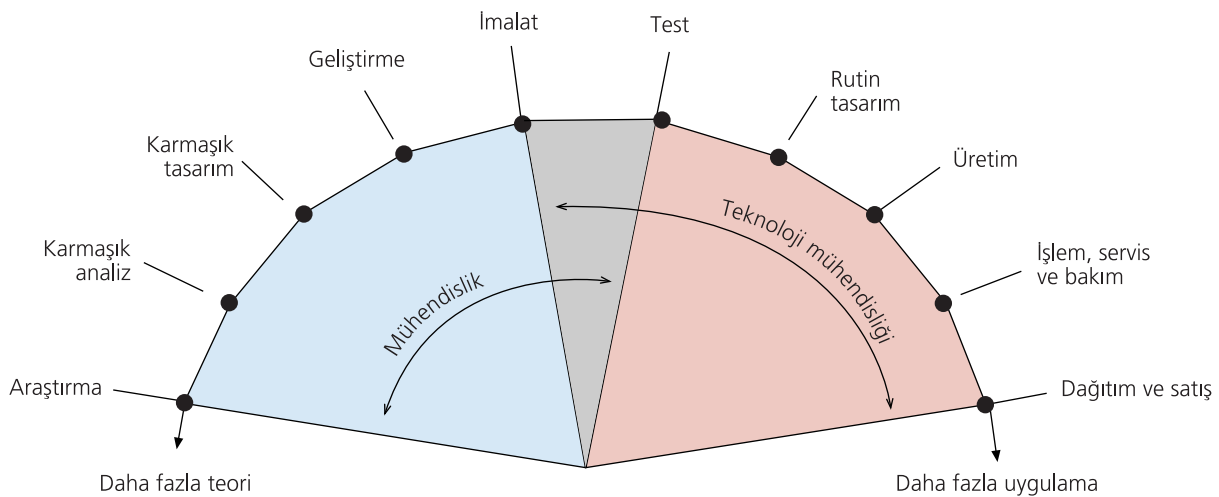
aşamasında ne gibi gelişmeler, iyileşmeler olduğu hiçbir araştırmanın konusu olmamıştır. Oysa bu dönüştürme öğretim elemanı, öğrenme ortamı, hedef kitle, iş yaşamı gibi pek çok açıdan tartışmaları beraberinde getirmiştir.

Bu tartışmalardan biri yeni kurulan teknoloji fakültelerinin, mühendislik fakültelerinden farkının ne olduğu yönündedir. İstanbul Ticaret Odası'nın Mesleki Eğitim ve Teknik Eğitim Fakülteleri Araştırmasında (2008) Mühendislik ve Teknoloji Fakülteleri arasındaki farklar ■ Şekil 1'deki gibi ifade edilmiştir.

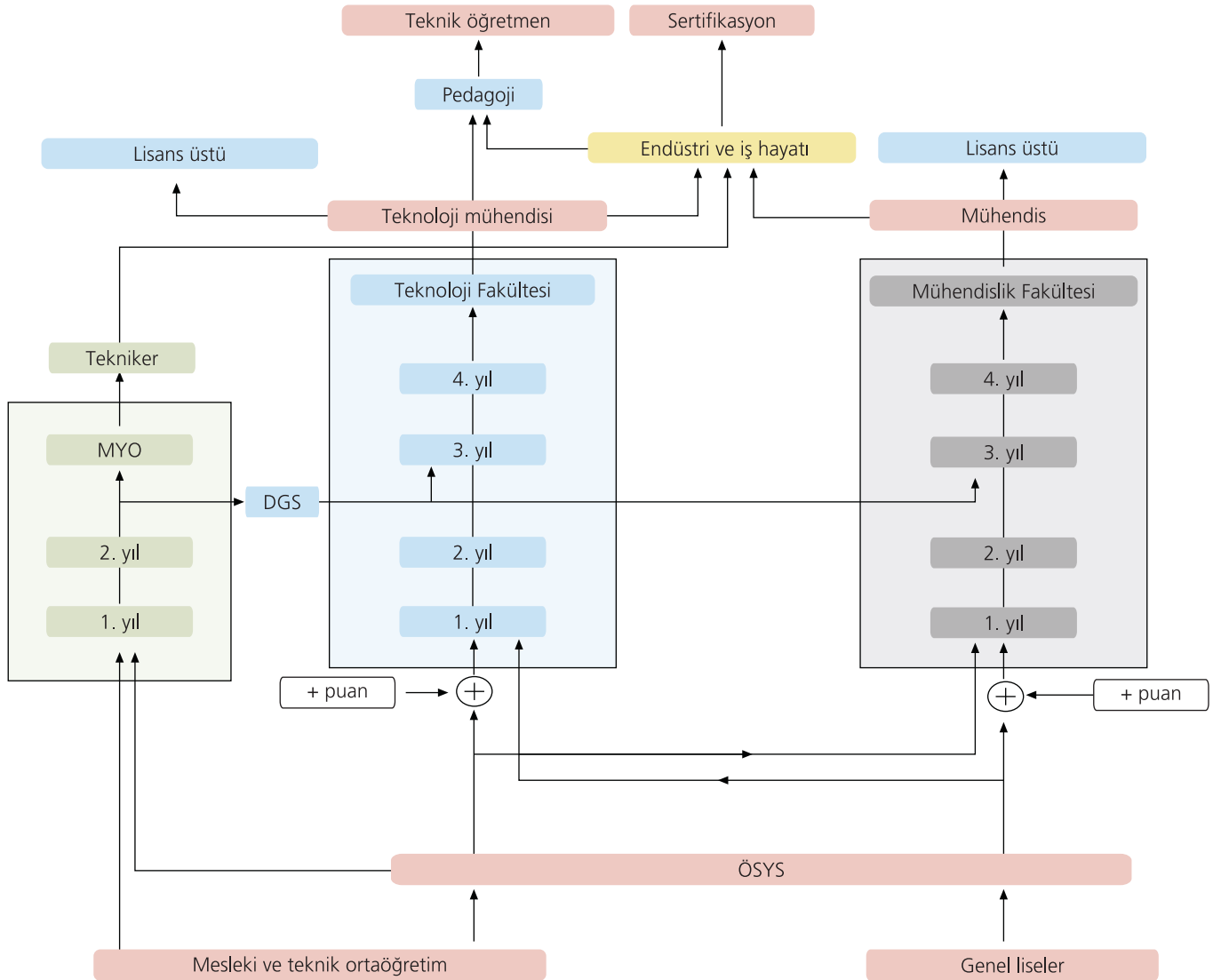
■ Şekil 1'de de görüldüğü gibi mühendislik daha çok araştırma, karmaşık analiz, tasarım geliştirme, imalat ve test aşamalarında uzmanlaşırken; teknoloji mühendisliği rutin tasarım, üretim, işlem, servis ve bakım, dağıtım ve satış alanında uzmanlaşmaktadır. İlgili araştırmaya göre teknoloji mühendisliği, mühendislik programlarından daha fazla uygulama becerisi içermesi bakımından kesin bir çizgi ile ayrılmaktadır. Aynı araştırmada teknoloji fakültelerinin kurulması ile mesleki ve teknik ortaöğretime öğretmen yetiştirme boyutu da tartışılmış ve bu durum ■ Şekil 2'deki gibi özetlemiştir.

Araştırmaya göre ülkemizdeki mesleki eğitim üç boyutlu hale gelmiştir. Bunlar; meslek yüksekokulu, teknoloji fakültesi ve mühendislik fakültesidir. Teknik öğretmen yetiştirme açısından bakıldığında teknoloji fakültesi mezunlarının mezuniyet sonrasında alınacak pedagojik formasyon eğitimi ile öğretmen olmaları öngörülmüştür.

Teknik eğitim fakültelerinin teknoloji fakültelerine dönüştürülmesi mesleki ve teknik eğitim açısından çok önemli

■ Şekil 1. Mühendis ve teknoloji mühendisinin mesleki çalışma ve sorumluluk alanları (The American Society of Mechanical Engineers, 2000'den akt. ITO, 2008).

■ Şekil 2. Yeni modelde orta ve yüksek öğrenim aşamaları (ITO, 2008, s. 49).

dir. Bu dönüştürme faaliyetinin ne ölçüde başarılı olduğu, hangi sorunların yaşanmaya başlandığı gibi açıklığa kavuşturulması gereken pek çok soru vardır. Bu araştırma bu gerekliliğin bir ürünüdür. Bu çalışmada teknik eğitim fakültelerinin teknoloji fakültelerine dönüştürülmesi uygulamasının Delphi tekniğine göre değerlendirilmesi planlanmıştır. Bu genel amaç doğrultusunda öğretim elemanlarının bu dönüştürme sonrasında, meslek liselerinin nasıl etkileneceği, mezunların istihdam edilebilirliği, öğretim elemanlarının nasıl etkilendiği, derslerin içerik, yapı ve işleyişi, derslerin uygulama boyutu, lisansüstü eğitim, AB ülkeleri ile durumu, fakülteyi tercih edecek öğrenci kitlesi, mezun olacakların nitelikle-

ri gibi konulardaki görüşleri alınarak değerlendirilmiştir. Böylelikle teknik eğitim fakültelerinin teknoloji fakültelerine dönüştürülmesi pek çok boyutta ele alınmış olunacaktır. Bu araştırma söz konusu dönüştürme uygulamasını değerlendiren ilk çalışma olma niteliğini taşımaktadır.

Yöntem

Araştırmanın veri toplama süreci Delphi tekniği temelinde yürütülmüştür. Delphi tekniği, özel bir araştırma türü olup, belirlenen uzun veya kısa vadeli olayların meydana gelmesine ilişkin tahminler yapmada kullanılmaktadır. Bu teknik, 1960'larda "Rand Corporation" firmasında çalışan Olaf Helmer

ve Norman Dalkey adındaki iki araştırmacı tarafından geliştirilmiştir (Uysal ve Crompton, 1989, s. 4). Konu ile ilgili seçilmiş uzmanların yüz yüze gelmeden ortak görüşlerinin alınması amacıyla oluşturduğu bağımsız grup çalışması şeklinde yürütülen yöntem, söz konusu alan ile ilgili düzenlenmiş sorular ve uzmanlardan alınan görüşler ve düşünceler aracılığıyla yürütülmektedir. Delphi tekniği, mevcut durumun ortaya konulmasından ziyade, gelecekte nelerin, nasıl olabileceği üzerinde görüşlerin alınması temeline dayanır (Demirel, 2000, s. 86).

Tekniğin en büyük amacı konu ile ilgili seçilmiş uzmanlar grubunun akılcı bir yaklaşımla ortak görüşlerinin alınması, bir anlamda ortak görüş sağlanması çabalarıdır. Teknik, bir dizi anketin kontrollü dağıtımı sonucu elde edilen bilgilerin değerlendirilmesi süreci olarak açıklanabilir. Araştırmacının Delphi tekniğine göre veri toplama süreci aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

- **I. Aşama:** Araştırmacının ana amacının belirlenmesi
- **II. Aşama:** Uzmanların seçimi
- **III. Aşama:** Uzmanlara yöneltilecek açık uçlu soruların belirlenmesi
- **IV. Aşama:** Görüş alma (1. tur)
- **V. Aşama:** Görüşlerin analizi
- **VI. Aşama:** Görüşlerin savunulması ve değiştirilmesi (2. tur)
- **VII. Aşama:** Yeniden savunma ve gerekçeli yorum (3. tur)
- **VIII. Aşama:** Sonuçların kullanılması

İlk aşama araştırmanın ya da projenin ana amacının belirlendiği aşamadır. Bu aşamadan sonra uzmanların seçimi aşamasına geçilir. Bu aşamada uzman sayısı önem kazanmaktadır. Araştırmaya katılan bazı uzmanların ayrılabilmesi ya da bazı turlara katılamayabileceği de düşünülmelidir. Demirel'e göre (2000, s. 89) Delphi araştırmalarına 100 üye ile başlanması uygundur. Üçüncü aşama olarak uzmanlara yöneltilecek sorular hazırlanır. Delphi tekniğinin ilk turu üzerinde çalışılması planlanan eğilimlerin, değişimlerin ve olayların belirlenmesi aşamasıdır (Semerci, 2001, s. 243). Bu turda uzmanlara konuya ilişkin saptanan sorularla görüşleri sorulur. Beşinci aşama görüşlerin analiz edildiği aşamadır. Birinci turdaki görüşlerin incelenip, gruplanıp, sıralandığı aşamadır (Demirel, 2000, s. 87). Uzmanların ilk görüşleri gruplanıp sıraya konularak ikinci tur için tekrar uzmanlara gönderilir. Bu aşama "görüşlerin savunulması veya değiştirilmesi (2. tur)" aşamasıdır. Bu aşamada uzmanların grup dışı kararları varsa bunları savunmaları ya da değiştirmeleri istenir. Tekniğin bu aşamasındaki amacı ortak görüşe ulaşmak olduğundan uzmanlara bir fırsat daha tanınır. Ekleme istedikleri yeni düşünceleri varsa bunlar eklenir ve savunulur. Delphi tekniğinin üçüncü turu "yeniden savunma ve gerekçeli yorum" çalışmasından oluşmaktadır. Bu turda da yeniden ortak

görüşün dışında kalan cevaplarını değiştirmeleri ya da savunmaları istenir. Tüm bu çalışmalar süresince özet değerlendirmelerin birer adedi de uzmanlara gönderilir. Bu turun amacı 2. turda ulaşılmayan ortak görüşe ulaşmaktır. Son olarak bütün aşamalarda toplanan veriler değişik düzeylerde sınıflandırılacak sonuçlardan yararlanmak suretiyle ilgili konuda karar verilir (Semerci, 2001, s. 243).

Veri Toplama Süreci

Araştırmaya teknik eğitim fakültelerinin teknoloji fakültelerine dönüştürülmesi ile ilgili alanyazın gözden geçirilerek başlanmıştır. Görüşme formunu oluşturan maddeler, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri bölümündeki 3 öğretim üyesi ve aynı üniversitenin Teknoloji Fakültesinden 3 öğretim üyesinin görüşlerine göre yapılandırılmıştır.

Araştırmanın başlangıçtaki veri toplama aracı teknik eğitim fakültelerinin teknoloji fakültelerine dönüştürülmesi ile etkileneceğine inanılan çeşitli boyutlardaki uzman görüşlerini almayı hedefleyen on açık uçlu sorudan meydana gelmektedir. Bu sorular şunlardır:

- Bu uygulamanın meslek liselerini nasıl etkileyeceğini düşünmektesiniz?
- Yeni uygulama neticesinde mezunların istihdam edilebilirliği konusunda ne gibi değişimler beklemektesiniz?
- Bu uygulamadan öğretim elemanları nasıl etkilenecektir?
- Derslerin içerik, yapı ve işleyişinde ne gibi değişikliklerin olacağını düşünmektesiniz?
- Derslerin uygulama boyutunda ne gibi değişimler olacağını düşünmektesiniz?
- Yeni uygulama ile lisansüstü eğitimde ne gibi olumlu ya da olumsuz durumlar yaşamaktasınız?
- Bu uygulamanın Avrupa Birliği Ülkelerindeki mesleki eğitim programları açısından durumunu değerlendiriniz.
- Bu uygulamanın bölümünüzü tercih edecek öğrenci kitlelerinde ne gibi değişiklikler yaratacağını düşünmektesiniz?
- Yeni mezun olacakların nitelikleri konusunda ne gibi farklılıklar yaşanacaktır?
- Diğer (önemli gördüğünüz, belirtmek istediğiniz konuları yazınız.)

Bu sorular ile elde edilen görüşler Delphi tekniği 2. turunda örnekleme yöneltiştir. Araştırmanın 2. Turunda, 1. turdaki görüşler incelenip, gruplanıp, sıralanmıştır. Delphi'nin 2. turunu gerçekleştirmek için bütün öğretim üyelerinin mail adreslerine, veri toplama aracı olarak 1. turdaki 10 boyuttaki görüşlerden derlenen ve 1. tur verilerinin yüzdelere de içeren çevrimiçi anket formu gönderilmiş ve yanıtlar beklenmiştir. Yaklaşık 50 günlük bir bekleme süresi sonunda 2. tur sonuçlandırılmıştır. Akademisyenlerin her boyuta ait eklemek

ya da değiştirmek istediği görüşleri için her boyutun altında görüşlerini yazabileceği bir bölüm verilmiştir. Bu bölüm ile akademisyenlere 1. tura yönelik görüşlerine ekleme, görüşlerini savunma veya reddetme için imkân verilmiştir.

Araştırmanın 3. turu, 2. turdaki veriler analiz edilerek, oluşturulan nihai anket formu ile gerçekleştirilmiştir. 2. turdaki akademisyen görüşlerinin analizi yapılmıştır. Araştırmanın bu turu nihai tur olacağı için hem yüz yüze görüşme yoluyla hem de anket formunun çevrimiçi olarak gönderilmesi ve toplanması yoluyla yürütülmüştür. İkinci ve üçüncü turdaki görüşlere katılma düzeyi anketin Likert 5'li biçimine dönüştürülmesi ile sağlanmıştır. Bu kapsamda anketin puanlaması “hiç katılmıyorum (1.00–1.79)”, “katılmıyorum (1.80–2.59)”, “kararsızım (2.60–3.39)”, “katılıyorum (3.40–4.19)”, “tamamen katılıyorum (4.20–5.00)” şeklinde oluşturulmuştur.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Türkiye ölçeğindeki teknik eğitim ve teknoloji fakültelerinde görev yapan öğretim üyeleri olarak ifade edilebilir. Örneklem ise araştırmanın yapıldığı dönemde öğrenci alımı yapmış ve eğitime başlamış yedi üniversitenin (Fırat, Marmara, Gazi, Afyon Kocatepe, Karabük, Süleyman Demirel ve Sakarya Üniversitesi) teknoloji fakültelerinde ve teknik eğitim fakültelerinde görev yapan öğretim üyelerinden oluşturulmuştur. Bu kapsamda öngörülen örneklem tamamına ulaşılmıştır. Bu üniversitelerden araştırmaya katılacak uzmanların seçimi ise rastgele olarak yapılmıştır. Araştırmanın başlangıcında her akademisyenle yüz yüze görüşme yapılmış, araştırmanın amacı, verilerin ne şekilde ve hangi amaçla toplandığı gibi bilgiler verilmiştir. Bu bağlamda 223 öğretim üyesi ile görüşülmüş ve 122 uzman araştırmaya gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmaya katılan akademisyenlere ilişkin bazı bilgiler ■ Tablo 1’de verilmiştir.

■ Tablo 1’de görüldüğü gibi örneklemi oluşturan öğretim üyelerinin %58.1’i (71 kişi) Teknoloji Fakültesi, %41.9’u (51 kişi) Teknik Eğitim Fakültesinde görev yapmaktadır. Bu öğretim üyelerinin %19.7’si (24 kişi) Prof. Dr., %33.60’sı (41 kişi) Doç. Dr. ve %46.7’si (57 kişi) Yrd. Doç. Dr. unvanına sahiptir. Ayrıca %56.8’i (69 kişi) 16 yıl ve üzeri, %23.7’si (29 kişi) 11–15 yıl, %12.2’si (15 kişi) 6–10 yıl ve %7.3’ü (9 kişi) de 0–5 yıl kıdeme sahiptir.

Bulgular

Araştırma kapsamında elde edilen bulgular boyut bazında ele alınmıştır. Bu kapsamda araştırmanın birinci boyutunu oluşturan “*Bu uygulamanın meslek liselerini nasıl etkileyeceğini düşünmektensiniz?*” sorusuna akademisyenlerin verdikleri yanıtlar ■ Tablo 2’de verilmiştir.

■ Tablo 2’de görüldüğü gibi öğretim üyelerinin “*Bu uygulamanın meslek liselerini nasıl etkileyeceğini düşünmektensiniz?*” boyutundaki maddelere verilen yanıtlara bakıldığında ikinci turdaki görüşlerden sadece “*Eğitim derslerinin sonradan alınacağı için meslek liselerinin öğretmen arzı açısından olumsuz etkileneceğini düşünüyorum.*” maddesine “*kararsızım*” düzeyinden “*katılıyorum*” düzeyine geçiş olmuştur. Öğretim üyeleri meslek liselerinin öğretmen arzı açısından olumsuz etkileneceğini düşünmektedirler. Bunun yanında akademisyenler meslek liselerinin katsayı probleminin kalkmasından olumsuz etkileneceği, bu okullarda öğrenim gören öğrencilerin teknoloji fakültelerini kazanamayacakları ve meslek liselerine talebin azalacağı konularında kararsız kaldıkları görülmüştür. Akademisyen görüşlerinden yola çıkılarak elde edilen bir diğer bulgu teknoloji fakültelerindeki kontenjan nedeniyle meslek liselerine talebin artacağı konusunda ikinci turdaki kararsızlık durumunun devam ettiğidir. Verilen cevaplara bakıldığında meslek liseleri hususunda genel bir kararsızlık ortamının olduğu anlaşılmaktadır.

■ Tablo 1. Araştırma örneğine ait bazı bilgiler.

		Afyon Kocatepe	Karabük	Fırat	Marmara	SDÜ	Sakarya	Gazi	Toplam	Yüzde (%)
Fakülte	Teknoloji Fakültesi	13	5	8	7	7	12	19	71	58.1
	Teknik Eğitim	4	7	5	8	9	3	15	51	41.9
	Toplam	17	12	13	15	16	15	34	122	100
Unvan	Prof. Dr.	3	4	3	4	3	3	4	24	19.7
	Doç. Dr.	7	4	4	5	5	6	10	41	33.6
	Yrd. Doç. Dr.	7	4	6	6	8	6	20	57	46.7
	Toplam	17	12	13	15	16	15	34	122	100
Kıdem	0–5 yıl	-	3	1	2	1	1	1	9	7.3
	6–10 yıl	4	3	-	-	4	3	1	15	12.2
	11–15 yıl	2	-	6	3	5	4	9	29	23.7
	16 yıl ve üzeri	11	6	6	10	6	7	23	69	56.8
	Toplam	17	12	13	15	16	15	34	122	100

Tablo 2. Teknik eğitim fakültelerinin teknoloji fakültelerine dönüştürülmesi uygulamasının, “meslek liselerini nasıl etkileyeceğini düşünmektesiniz?” sorusuna ait görüşlerin ortalamaları ve standart sapma değerleri.

Görüşler	2. tur	3.tur		
	̄	̄	̄ düzeyi	SS
1. Meslek liselilerin katsayı probleminin kalkmasından olumsuz etkileneceklerini düşünüyorum	2.85	2.61 ↓	Kararsızım	1.49
2. Meslek liselilerin Teknoloji Fakültelerini kazanamayacaklarını düşünüyorum.	2.85	3.02 ↑	Kararsızım	1.34
3. Meslek liselilerin seviyeleri düşük olduğundan mühendis olmada yetersiz kaldıklarını düşünüyorum.	2.63	3.20 ↑	Kararsızım	1.49
4. Bu uygulamanın olumsuz etkileyeceğini, meslek liselerine talebin azalacağını düşünüyorum.	2.63	2.88 ↑	Kararsızım	1.41
5. Meslek liselere okutulan intibak döneminin hiçbir faydası olmadığını düşünüyorum.	2.67	3.02 ↑	Kararsızım	1.33
6. Eğitim dersleri sonradan alınacağı için meslek liselerinin öğretmen arzı açısından olumsuz etkileneceğini düşünüyorum.	3.11	3.41 ↑	Katılıyorum	1.46
7. Teknoloji fakültelerinden meslek liselerine ayrılan kontenjan nedeniyle olumlu etkileneceğini ve talebi artıracığını düşünüyorum.	3.37	3.18 ↓	Kararsızım	1.20
8. Herhangi bir şekilde etkilenmenin olmayacağını düşünüyorum.	2.52	2.52	Katılmıyorum	1.22

Araştırmanın ikinci boyutu “Yeni uygulama neticesinde mezunların istihdam edilebilirliği konusunda ne gibi değişimler beklemektesiniz?” sorusuna verilen cevaplardan oluşmaktadır. Bu boyuta yönelik görüşler Tablo 3’de özetlenmiştir.

Tablo 3’de görüldüğü gibi öğretim üyelerinin “Yeni uygulama neticesinde mezunların istihdam edilebilirliği konusunda ne gibi değişimler beklemektesiniz?” boyutundaki maddelere verilen yanıtların ortalamalarına bakıldığında “Statü ve yetki sorunu olmayacak ve Mimarlar ve Mühendisler Odasına kayıt yaptıracaklarından olumlu olacağını düşünüyorum.” maddesindeki ikinci tura ait “katılıyorum” düzeyinden “kararsızım” düzeyine geçiş olduğu görülmektedir. Ayrıca öğretim üyeleri “Teknik eğitim fakültelerinde uygulamalı eğitimi daha çok gördükleri için iş bulmada güçlük çekmiyorlardı. Herhangi bir getirisi olmayacaktır.” maddesindeki ikinci tura ait “katılmıyorum” düzeyinden “kararsızım” düzeyine geçiş olduğu görülmektedir. Buna göre öğretim üyelerinin teknik eğitim fakültelerinde verilen uygulamanın iş bulmada teknoloji fakültelerinde verilen uygulamadan daha faydalı olacağı konusunda kararsız kaldıkları şeklinde yorumlanabilir. Yine tablodan anlaşılabileceği üzere “Uygulamaya yönelik mühendisler yetişeceği için mezunlar iş piya-

asında daha iyi pozisyonlarda olacaklarını düşünüyorum.” ve “Statü ve yetkileri belirlenmedikçe, imza yetkisi verilmedikçe herhangi bir değişikliğin olacağını düşünmüyorum.” maddeleri ikinci turda olduğu gibi “katılıyorum” düzeyinde kalmıştır. Bunun yanında “İşyeri eğitiminin çok da faydalı olacağına inanmıyorum.” maddesindeki kararsızlık ortamının devam ettiği görülmektedir.

Araştırmanın üçüncü boyutunda “Teknik Eğitim Fakültelerinin Teknoloji Fakültesine dönüştürülmesi sonucunda öğretim elemanları nasıl etkilenmiştir?” sorusuna cevap aranmıştır. Bu boyuta yönelik akademisyen görüşleri Tablo 4’teki gibidir.

Tablo 4’de görüleceği gibi öğretim üyelerinin “Bu Uygulamadan Öğretim Elemanları Nasıl Etkilenmiştir?” boyutundaki maddelere verilen yanıtlarından “Dersler daha çok mühendislik tabanlı olduğu için öğretim elemanları uyum zorluğu yaşayacaklardır.” maddesine önceki turda “katılmıyorum” düzeyinde katılan öğretim üyeleri, üçüncü turda “kararsızım” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu durum öğretim üyelerinin, uyum zorluğu yaşayabileceklerini düşündüklerini göstermektedir. Ayrıca öğretim üyeleri “Kadrosu teknik eğitim fakültesinde kalan öğretim elemanları bir belirsizlik yaşadığından öğretim

Tablo 3. “Mezunların istihdam edilebilirliği konusunda ne gibi değişimler beklemektesiniz?” sorusuna yönelik görüşlerin ortalama ve standart sapma değerleri.

Görüşler	2. tur	3.tur		
	̄	̄	̄ düzeyi	SS
1. İşyeri eğitiminin çok da faydalı olacağına inanmıyorum.	2.74	3.11 ↑	Kararsızım	1.42
2. Statü ve yetkileri belirlenmedikçe, imza yetkisi verilmedikçe herhangi bir değişikliğin olacağını düşünmüyorum.	3.74	4.08 ↑	Katılıyorum	1.16
3. Teknik eğitim fakültelerinde uygulamalı eğitimi daha çok gördükleri için iş bulmada güçlük çekmiyorlardı. Herhangi bir getirisi olmayacaktır.	2.44	3.08 ↑	Kararsızım	1.47
4. Uygulamaya yönelik mühendisler yetiştirileceği için mezunlar iş piyasasında daha iyi pozisyonlarda olacaklarını düşünüyorum.	3.89	3.48 ↓	Katılıyorum	1.22
5. Statü ve yetki sorunu olmayacak ve Mimarlar ve Mühendisler Odasına kayıt yaptıracaklarından olumlu olacağını düşünüyorum.	3.70	3.35 ↓	Kararsızım	1.36

Tablo 4. “Teknik eğitim fakültelerinin teknoloji fakültelerine dönüştürülmesi uygulamasından öğretim elemanları nasıl etkilenmiştir?” sorusuna yönelik görüşlerin ortalama ve standart sapma değerleri.

Görüşler	2. tur	3.tur		
	̄	̄	̄ düzeyi	SS
1. Kadrosu teknik eğitim fakültesinde kalan öğretim elemanları bir belirsizlik yaşadığından öğretim üyelerinin aralarında soğukluk yaşanmaktadır.	3.48	3.75 ↑	Katılıyorum	1.35
2. Dersler daha çok mühendislik tabanlı olduğu için öğretim elemanları uyum zorluğu yaşayacaklardır.	2.30	2.86 ↑	Kararsızım	1.46
3. Etkilenmemişlerdir.	2.78	2.76 ↓	Kararsızım	1.26
4. Teknik eğitim fakültesine göre daha yüksek puanlı öğrenciler geldiği için öğretim elemanları daha istekli ve heveslidirler.	3.85	3.70 ↓	Katılıyorum	1.13
5. Genel olarak olumlu etkilenmişlerdir.	3.70	3.45 ↓	Katılıyorum	1.33

üyelerinin aralarında soğukluk yaşanmaktadır.” maddesindeki “katılıyorum” düzeyindeki görüşlerinin ortalaması üçüncü turda daha da yükselmiştir. Ayrıca “Teknik eğitim fakültesine göre daha yüksek puanlı öğrenciler geldiği için öğretim elemanları daha istekli ve beveslidirler.” görüşü ikinci turdaki gibi “katılıyorum” düzeyinde kalmıştır. Bu boyutta genel olarak öğretim elemanlarının kadro sorunlarının öne çıkarıldığı söylenebilir. Dönüştürme uygulamasına yönelik geriye kalan görüşler olumlu yöndedir.

Araştırma kapsamında araştırılan dördüncü boyut “Derslerin içerik, yapı ve işleyişinde ne gibi değişiklikler olmuştur?” sorusu ile ilgilidir. Bu boyuta yönelik görüşler Tablo 5’te görüldüğü gibidir.

Tablo 5’deki görüşlere göre öğretim üyelerinin “Derslerin içerik, yapı ve işleyişinde ne gibi değişiklikler olmuştur?” boyutundaki maddelere verdiği yanıtların ortalamalarına göre “Avrupa Birliği ve uluslararası derslerle denklik sağlandığını düşünüyorum.” maddesinde ikinci turda “katılıyorum” düzeyinde iken üçüncü turda “kararsızım” düzeyinde gerçekleşmiştir. Ayrıca ikinci turda “Haftalık ders saatlerinin azaldığını düşünüyorum.” maddesindeki “kararsızım” düzeyinin bu turda katılıyorum düzeyine geçtiği görülmektedir. Bu maddeler dışında diğer bütün maddelerde düzey olarak herhangi bir değişiklik gözlenmemiştir. İkinci turda “Müfredatta temel mühendislik derslerinin (teorik) artırıldığını düşünüyorum.”, “Teknik eğitim fakültelerine göre uygulamanın azaldığını düşünüyorum.”, “Teknoloji fakültelerindeki uygulamanın şu an için yeterli olmadığını düşünüyorum.”, “Ödev, proje artırılmış, atölye çalışmasından laboratuvar ortamına dönüştürme yapılmıştır. Teorik kısmın ön plana çıktığını düşünüyorum.” ve “Teknoloji fakültelerine standartlar getirilerek daha çok uygulama getirilmelidir.” maddelerinin ortalaması “katılıyorum” düzeyindedir.

Araştırmanın beşinci sorusu “Yeni sistemde derslerin uygulama boyutu hakkındaki görüşleriniz nelerdir?” şeklindedir. Bu soruya yönelik görüşlerin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6’da verilen “Yeni sistemde derslerin uygulama boyutu hakkındaki görüşleriniz nelerdir?” sorusuna verilen yanıtların ortalamalarına bakıldığında “Mühendislik fakültesi mezunlarından farkının olması için uygulamaya daha çok yer veril-

Tablo 5. “Teknik eğitim fakültelerinin teknoloji fakültelerine dönüştürülmesi uygulamasının neticesinde derslerin içerik, yapı ve işleyişinde ne gibi değişiklikler olmuştur?” sorusuna ait görüşlerin ortalama ve standart sapma değerleri.

Görüşler	2. tur	3.tur		
	̄	̄	̄ düzeyi	SS
1. Eğitim derslerinin çıkarılması ve işyeri eğitimi dışında pek bir değişikliğin olduğunu düşünmüyorum.	2.81	3.17 ↑	Kararsızım	1,27
2. Müfredatta temel mühendislik derslerinin (teorik) artırıldığını düşünüyorum.	4.04	3.88 ↓	Katılıyorum	.96
3. Haftalık ders saatlerinin azaldığını düşünüyorum.	2.74	3.40 ↑	Katılıyorum	1.17
4. Teknik eğitim fakültelerine göre uygulamanın azaldığını düşünüyorum.	3.56	3.92 ↑	Katılıyorum	1.05
5. Teknoloji fakültelerindeki uygulamanın şu an için yeterli olmadığını düşünüyorum.	3.56	3.91 ↑	Katılıyorum	1.18
6. Teknoloji fakültelerine standartlar getirilerek daha çok uygulamaya yer verilmelidir.	3.52	4.09 ↑	Katılıyorum	.88
7. Ödev, proje artırılmış, atölye çalışmasından laboratuvar ortamına dönüştürme yapılmıştır. Teorik kısmın ön plana çıktığını düşünüyorum.	3.81	3.82 ↑	Katılıyorum	.98
8. Avrupa Birliği ve uluslararası derslerle denklik sağlandığını düşünüyorum.	3.81	3.32 ↓	Kararsızım	1.11

Tablo 6. “Yeni sistemde derslerin uygulama boyutu hakkındaki görüşleriniz nelerdir?” sorusuna ait görüşlerin ortalama ve standart sapma değerleri.

Görüşler	2. tur	3. tur		
	̄	̄	̄ düzeyi	SS
1. Mühendislik fakültesi mezunlarından farkının olması için uygulamaya daha çok yer verilmelidir.	3.22	4.13 ↑	Katılıyorum	1.07
2. Uygulama azaldığından mezunlar iş bulmada sıkıntı yaşayacaklardır.	3.96	3.09 ↑	Kararsızım	1.19
3. Teknoloji fakültelerindeki uygulama yeterli olduğundan uygulama açısından başarılı olacağını düşünüyorum.	3.70	3.06 ↓	Kararsızım	1.33
4. Mühendislik fakültelerine göre daha çok uygulama olduğunu düşünüyorum.	2.93	3.45 ↑	Katılıyorum	1.18
5. İşyeri eğitimi ve öğrenci kalitesi dışında herhangi bir değişikliğin olmadığını düşünüyorum.	3.59	3.10 ↓	Kararsızım	1.29
6. Teknoloji fakültelerinde 3. ve 4. sınıf olmadığından henüz bu konuda fikir belirtmek doğru olmaz.	3.93	2.88 ↓	Kararsızım	1.20

melidir.” ve “Mühendislik fakültelerine göre daha çok uygulama olduğunu düşünüyorum.” maddeleri ikinci turda “kararsızım” düzeyinde iken üçüncü turda “katılıyorum” düzeyine çıkmıştır. Bunun yanında “Uygulama azaldığından mezunlar iş bulmada sıkıntı yaşayacaklardır.”, “Teknoloji fakültelerindeki uygulama yeterli olduğundan uygulama açısından başarılı olacağını düşünüyorum.”, “İşyeri eğitimi ve öğrenci kalitesi dışında herhangi bir değişikliğin olmadığını düşünüyorum.” ve “Teknoloji fakültelerinde 3. ve 4. sınıf olmadığından henüz bu konuda fikir belirtmek doğru olmaz.” maddeleri ise ikinci turda “katılıyorum” düzeyinde iken üçüncü turda “kararsızım” düzeyinde kalmıştır.

Araştırmanın altıncı boyutu lisansüstü eğitimin nasıl etkileneceğine yönelik olarak planlanmış ve “Teknik eğitim fakültelerinin teknoloji fakültelerine dönüştürülmesi uygulaması ile lisansüstü eğitimde ne gibi olumlu ya da olumsuz durumlar yaşamaktasınız?” şeklinde yöneltilmiştir. Bu boyuta yönelik görüşlerin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 7’de belirtilmiştir.

Tablo 7’de görüldüğü gibi öğretim üyelerinin “Yeni sistemde derslerin uygulama boyutu hakkındaki görüşleriniz nelerdir?” boyutundaki maddelere verdiği yanıtların ortalamaları-

na bakıldığında öğretim üyeleri yüksek lisans alımlarda teknik eğitim fakültesi mezunlarının olumsuz etkileneceğini, bazı bölüm/anabilim dalı sınırlaması ya da isim değişiklikleri ile bölümlerin açılmasındaki engellemelerin problemler doğurduğunu savunmaktadırlar. Lisansüstü eğitime tahmini olarak mühendislik fakültelerine başvuran ve başarılı olamayan adayların başvuracağı ve henüz başlamamasına rağmen herhangi bir problemin yaşanmayacağı konularında kararsızlık durumu devam etmektedir. Bunun yanında öğretim üyeleri öğrenci seviyesinin artmasının yanında öğretim kalitesinin de artacağını düşünmektedirler.

Araştırmanın yedinci boyutunu oluşturan “Bu uygulamanın Avrupa Birliği (AB) ülkelerindeki mesleki eğitim programları açısından durumunu değerlendiriniz.” sorusuna yönelik görüşlerin ortalama ve standart sapma değerleri ise Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8’de görüldüğü gibi öğretim üyelerinin “Bu uygulamanın Avrupa Birliği (AB) ülkelerindeki mesleki eğitim programları açısından durumunu değerlendiriniz.” boyutundaki maddelere verdiği yanıtların ortalamalarına bakıldığında ikinci turda katılıyorum düzeyinde olan “AB ülkelerinde teknik öğ-

Tablo 7. “Teknik eğitim fakültelerinin teknoloji fakültelerine dönüştürülmesi uygulaması ile lisansüstü eğitimde ne gibi olumlu ya da olumsuz durumlar yaşamaktasınız?” sorusuna ait görüşlerin ortalama ve standart sapma değerleri.

Görüşler	2. tur	3. tur		
	̄	̄	̄ düzeyi	SS
1. Tahmini olarak mühendislik fakültesine başvurup başarılı olamayanlar başvuracak diye düşünüyorum.	3.00	3.33 ↑	Kararsızım	1.29
2. Yüksek Lisans alımlarında konulacak kriterler sonrasında teknik eğitim fakültesi mezunlarının olumsuz etkileneceğini düşünüyorum.	3.67	4.00 ↑	Katılıyorum	.94
3. Şu an için böyle bir durumda fikir belirtmek doğru olmaz.	2.93	2.83 ↓	Kararsızım	1.10
4. Henüz başlamadı ama herhangi bir problem yaşanacağını sanıyorum.	2.89	2.73 ↓	Kararsızım	1.26
5. Aynı isimli lisans ve lisansüstü programlarının bulunması öğrenci alımı, yönetim, danışmanlık ve akademik yükselme konularında problem oluşturacağını düşünüyorum.	3.52	3.58 ↑	Katılıyorum	1.35
6. Bazı bölüm/ABD sınırlaması ya da isim değişiklikleri, açılmasındaki engellemeler problemler doğurmaktadır.	3.93	3.92 ↓	Katılıyorum	1.10
7. Öğrenci seviyesinin artmasının yanında öğretim kalitesinin de artacağını düşünüyorum.	3.67	3.62 ↓	Katılıyorum	1.19

Tablo 8. “Teknik eğitim fakültelerinin teknoloji fakültelerine dönüştürülmesi uygulamasının Avrupa Birliği (AB) ülkelerindeki mesleki eğitim programları açısından durumunu değerlendiriniz.” sorusuna yönelik görüşlerin ortalama ve standart sapma değerleri.

Görüşler	2. tur	3.tur		
	%	%	% düzeyi	SS
1. AB ülkelerinde benzer uygulamalar bulunmaktadır. Bu gelişme olumludur.	3.44	3.33 ↓	Kararsızım	1.15
2. AB ülkelerinde teknik öğretmen diye bir kavram yoktur. Bu uygulama ile unvan sorunu çözülmüş olacaktır.	3.74	3.25 ↓	Kararsızım	1.25
3. AB ülkelerindeki mesleki eğitim programları hakkında bilgi sahibi değilim.	3.56	2.33 ↓	Katılmıyorum	.95
4. Bu uygulamanın pek bir getirisinin olacağını düşünmüyorum.	2.93	3.17 ↑	Kararsızım	1.29

retmen diye bir kavram yoktur. Bu uygulama ile unvan sorunu çözülmüş olacaktır.” maddesine üçüncü turda “kararsızım” düzeyinde görüş belirttikleri gözlenmiştir. Bu kararsızlık düzeyi öğretim üyelerinin teknoloji fakültelerini unvan sorununu çözmeye konusunda yeterli görmedikleri şeklinde yorumlanabilir. Bunun yanında “AB ülkelerindeki mesleki eğitim ve programları hakkında bilgi sahibi değilim.” maddesi “katılıyorum” düzeyinden “katılmıyorum” düzeyine geçmiştir. İkinci turda AB ülkelerinde de benzer uygulamaların bulunması ile bu gelişmenin olumlu olduğunu düşünen öğretim üyeleri bu turda kararsızlık durumuna geçmiştir. Bu da öğretim üyelerinin konu ile ilgili olumlu düşünceden uzaklaştığını göstermektedir.

Araştırmanın sekizinci boyutu “Bu uygulamanın bölümünüzü tercih edecek öğrenci kitlesinde ne gibi değişiklikler yaratacağını düşünümektensiniz?” sorusu ile ilgilidir. Bu duruma yönelik görüşler ■ Tablo 9’da verilmiştir.

■ Tablo 9’da görüldüğü gibi öğretim üyelerinin “Bu uygulamanın bölümünüzü tercih edecek öğrenci kitlesinde ne gibi değişiklikler yaratacağını düşünümektensiniz?” boyutundaki maddelere verdikleri yanıtların ortalamalarına bakıldığında, ikinci turda “katılmıyorum” düzeyinde olan “Yüksek puanlı öğrenciler tercih edecek ve öğrenciler öğrenmede daha başarılı ve istekli olacaklardır.” maddesine ilişkin görüşleri üçüncü turda “katılıyorum” düzeyine çıkmıştır. Buna göre öğretim üyeleri öğrenci kalitesinde ve başarısında artış olacağını düşünmeye başladıkları söylenebilir. Ayrıca yine ikinci turda “Genel (düz) liseden

gelenler teorik olarak daha başarılı olsa da el becerilerinde meslek liselerinden gelenlere göre zayıflardır.” maddesi “kararsızım” düzeyindeyken bu turda “katılıyorum” düzeyinde kalmıştır. Öğretim üyelerinin düz liseden gelenlerin el becerilerinde zayıf oldukları konusunda hemfikir oldukları anlaşılmaktadır. Yine ikinci turda bu uygulamanın herhangi bir değişiklik yaratmayacağını düşünen öğretim üyeleri bu turda konu ile ilgili kararsız kalmışlardır. İkinci turda yeni bir fakülte olduğu için öğrencilerin mühendislik fakültelerine yönleneceklerini düşünmeyen öğretim üyeleri bu turda bu görüşü değiştirip öğrencilerin mühendislik fakültelerine yönleneceğini düşünmektedirler. Bu boyuttaki soru sayısındaki azalma ikinci turda ortaya çıkan görüşlerin başka boyutlarda da aynı şekilde sorulmasından kaynaklanmaktadır.

Üçüncü tur dokuzuncu boyuta ait öğretim üyesi görüşlerinin ikinci tur ortalaması ve üçüncü tur ortalama, ortalama düzeyleri ve standart sapmaları ■ Tablo 10’da verilmiştir.

■ Tablo 10’da görüldüğü gibi öğretim üyelerinin “Yeni mezun olacakların nitelikleri konusunda ne gibi farklılıklar yaşanacaktır?” boyutundaki maddelere verdiği yanıtların ortalamalarına bakıldığında ikinci turda mühendislik fakültesi mezunlarından farkı olmayacağını ve başarılı mühendisler yetiştirileceğini düşünen öğretim üyeleri üçüncü turda sınır ortalamada da olsa kararsız düzeyinde kalmışlardır. Yine ikinci turda teknoloji fakültesi mezunlarının nitelikleri düşük olduğu için işletmelere kendilerini kabul ettirme de zorluk yaşa-

Tablo 9. “Teknik eğitim fakültelerinin teknoloji fakültelerine dönüştürülmesi uygulamasının bölümünüzü tercih edecek öğrenci kitlesinde ne gibi değişiklikler yaratacağını düşünümektensiniz?” sorusuna yönelik görüşlerin ortalama ve standart sapma değerleri.

Görüşler	2. tur	3.tur		
	%	%	% düzeyi	SS
1. Yüksek puanlı öğrenciler tercih edecek ve öğrenciler öğrenmede daha başarılı ve istekli olacaklardır.	2.33	3.63 ↑	Katılıyorum	1.30
2. Genel (düz) liseden gelenler teorik olarak daha başarılı olsa da el becerilerinde meslek liselerinden gelenlere göre zayıflardır.	2.74	4.04 ↑	Katılıyorum	.96
3. Herhangi bir değişiklik yaratmayacaktır.	3.85	2.75 ↓	Kararsızım	1.22
4. Yeni bir fakülte olduğu için öğrenciler mühendislik fakültesine yöneleceklerdir.	2.26	3.58 ↑	Katılıyorum	1.26

Tablo 10. “Yeni mezun olacakların nitelikleri konusunda ne gibi farklılıklar yaşanacaktır?” sorusuna ait görüşlerin ortalama farklılıkları, düzeyleri ve standart sapma tablosu.

	2. tur \bar{x}	3. tur \bar{x}	\bar{x} düzeyi	SS
1. Mühendislik fakültesi mezunlarından farkı olmayacağını ve başarılı mühendisler yetiştirileceğini düşünüyorum.	3.63	3.37 ↓	Kararsızım	1.34
2. Alacağı işyeri eğitimi ve stajlarını tamamlamış olacağından mühendislik fakültesi mezunlarına göre daha yetkin olacaklardır.	3.63	3.51 ↓	Katılıyorum	1.16
3. Öğretim elemanlarının kendilerini geliştirmeleri sonucunda daha kaliteli öğrencilerin yetişeceğini düşünüyorum.	3.78	3.53 ↓	Katılıyorum	1.15
4. Teknik eğitim fakültesi mezunlarına göre daha nitelikli ve olumlu yeterliliklere sahip olacaklardır.	3.59	3.39 ↓	Kararsızım	1.19
5. Başlarda sorun olsa da ileride daha iyi olacağını düşünüyorum.	3.96	3.62 ↓	Katılıyorum	1.21
6. İşletmeler, mezun olduğun bölüm, fakülte değil, daha iyi ya da daha çok bilinen üniversiteden mezun olanları seçecektir.	3.70	3.62 ↓	Katılıyorum	1.07
7. Farklılık yaşanacağını düşünmüyorum.	2.78	2.57 ↓	Katılmıyorum	1.05
8. Teknoloji fakültesi mezunları ne teorisyen ne de uygulamacı olacaklardır. Nitelikleri düşük olduğundan mezunların kendilerini işletmeye kabul ettirmeleri zor olacaktır.	2.52	2.76 ↑	Kararsızım	1,39

mayacaklarını düşünen öğretim üyelerinin bu turda konu ile ilgili kararsız kaldıkları gözlenmiştir. İkinci turda teknik eğitim fakültesi mezunlarına göre daha nitelikli ve olumlu yeterliliklere sahip olacaklarını düşünen öğretim üyeleri bu turda kararsız kalmışlardır. Diğer bütün maddelerde ortalama düzeylerinde herhangi bir değişiklik görülmemiştir. Mühendislik fakültesi mezunlarına göre daha nitelikli bireylerin yetiştirileceği, öğretim elemanlarının kendilerini geliştirmeleri sonucunda daha kaliteli öğrencilerin yetişeceği, başlarda sorun olsa da ileride daha iyi olacağı, İşletmeler, mezun olduğun bölüm, fakülte değil, daha iyi ya da daha çok bilinen üniversite-

den mezun olanları seçeceği konularında öğretim üyelerinin “katılıyorum” düzeyinde fikir birliği içerisinde oldukları görülmüştür.

Üçüncü tur onuncu boyutta öğretim üyelerinin önemli gördükleri, eklemek veya belirtmek istedikleri görüşlerinin ikinci tur ortalaması ve üçüncü tur ortalama, ortalama düzeyleri ve standart sapmaları Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11’de görüldüğü gibi öğretim üyelerinin onuncu boyutta yani diğer dokuz boyut dışında belirtmek istedikleri görüşlerin yer aldığı boyutta ikinci turda yer alan ve yeni eklenen görüşlerle üçüncü tur gerçekleştirilmiştir. İkinci turda öğ-

Tablo 11. Üçüncü tur onuncu boyuta ait görüşlerin ortalama farklılıkları, düzeyleri ve standart sapma tablosu,

	2. tur \bar{x}	3. tur \bar{x}	\bar{x} düzeyi	SS
1. Hem uygulama hem de teorik yapının güçlü olması kaliteyi artıracaktır.	3.93	4.08 ↑	Katılıyorum	.96
2. Teknik eğitim fakültelerinin tamamen kapatılması yanlış. Sayıları azaltılarak, statüleri belirlenerek sorun çözülebilirdi.	3.41	3.93 ↑	Katılıyorum	1.39
3. Bazı bölümlerden mezun olacakların piyasa ve devlet kuruluşlarındaki özlük hakları konusunda çalışmalar yapılmalıdır.	4.33	4.50 ↑	Tamamen Katılıyorum	.66
4. Oda ve derneklerdeki üyelik ve meslek gruplarındaki temsil etme yetki ve sınırları için kesin bir çalışma yapılması gerekmektedir.	4.37	4.60 ↑	Tamamen Katılıyorum	.58
5. Plansız programsız yapılan bir iş, çıkarılan kanun da böyle.	3.00	3.51 ↑	Katılıyorum	1.47
6. Mühendislik fakültesindeki bölüm isimleriyle aynı olmamalıdır.	3.67	3.82 ↑	Katılıyorum	1.48
7. Mühendislik fakültesi zaten vardı, benzerlerini açmanın veya yapılandırmanın faydalı olacağını sanmıyorum.	2.93	3.24 ↑	Kararsızım	1.53
8. Öncelikle meslek liselerinin cazibesi artırılmalı, teknoloji fakültelerine meslek lisesinden ve meslek yüksekokullarından uygulama bilen kişiler alınmalıdır.	3.04	3.63 ↑	Katılıyorum	1.50
9. Bir belirsizlik ortamı olduğunu düşünüyorum, öğrenciler hissettikleri bu belirsizlik nedeniyle derslere motive olamamakta, bir kısmı tekrar sınavlara girip bölüm değiştirmeyi düşünmektedir.	-	4.06	Katılıyorum	1.24
10. Bu uygulamadan geri dönüş veya mühendislik fakülteleri ile birleşme konularında bir belirsizlik olduğunu düşünüyorum.	-	3.52	Katılıyorum	1.52
11. Öğretmen yetiştirme konusu özel bir alandır. Mühendis olma hayali ve duygusu ile yetişen kişilerden iyi bir teknik öğretmen olacağına inanmıyorum.	-	3.92	Katılıyorum	1.45
12. Teknik eğitim fakültelerinin yeniden açılmasının gerektiğini düşünüyorum.	-	3.76	Katılıyorum	1.40
13. Teknoloji fakülteleri mühendis yetiştirecekse meslek liselerinden gelen öğrencilerin önü kapatılmalıdır.	-	2.01	Katılmıyorum	1.23

retim üyelerinin yazdıkları görüşlerden yola çıkılarak hazırlanan yeni maddeler tabloda da gösterilmiştir. Tablo incelendiğinde “Plansız programsız yapılan bir iş, çıkarılan kanun da böyle.” ve “Öncelikle meslek liselerinin cazibesi artırılmalı ve teknoloji fakültelerine meslek lisesinden meslek yüksekokullarından uygulama bilen kişiler alınmalıdır.” maddeleri ikinci turda “kararsızım” düzeyinde iken bu turda “katılıyorum düzeyindedir. Bununla öğretim üyeleri çıkarılan kanun maddesinin plansız-programsız yapılan bir iş olarak gerçekleştiğini ve teknoloji fakültelerine uygulama bilen kişilerin alınmasının gerektiğini düşündüğünü tablodan da anlayabiliriz.

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada öğretim üyelerinin görüşleri doğrultusunda ulaşılan bulgulardan biri teknik eğitim fakültelerinin teknoloji fakültelerine dönüştürülmesi sonucunda meslek liselerinin olumsuz etkileneceği, meslek liselilerin öğretmenlik yapma şanslarının azaldığı yönündedir. Bu bulgu Mesleki Eğitimin Yeniden Yapılandırılması Çalışma Grubu Raporu’nda da belirtilen değerlendirmeler arasındadır. İlgili raporda teknik eğitim, turizm ticaret eğitimi, mesleki eğitim ve endüstriyel sanatlar eğitimi fakültelerinin kapatılmasıyla mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarına öğretmenin nasıl yetiştirileceği konusunun belirsiz hale geldiği (MEB, 2014) belirtilmiştir. Onural’ın (2005) yaptığı araştırma bu bulguyu bir başka açıdan desteklemektedir. Araştırmaya göre meslek liseliler okudukları alandan memnun değildirler. Buna karşın branşlarında öğretmen olarak atanmayı istemektedirler. İTO’nun (2008) Mesleki Eğitim ve Teknik Eğitim Fakülteleri Araştırması’nda da belirtildiği gibi meslek liselerinde öğretmen olabilmek için teknoloji fakültelerinden mezun olduktan sonra pedagojik formasyon eğitimi almak gerekmektedir. Meslek liselilerin öğretmen olabilmek için alacakları eğitimin süresi arttığından meslek liselerine öğretmen olabilmek için gelen öğrenci sayısında düşüşler görülebilir. Nitekim bu araştırma da öğretim üyelerinin eğitim derslerinin sonradan alınması nedeniyle öğretmen arzının olumsuz etkilenebileceği yönünde son tur görüşlerinde artış görülmüştür.

İstihdam başlığı altında sınıflanabilecek bulgular açısından bir değerlendirme yapıldığında öğretim üyelerinin teknik eğitim fakültelerindeki uygulama eğitimlerinin fazlalığını istihdam edilmede bir şans olarak gördükleri belirlenmiştir. Bir başka bulgu öğretim üyelerinin teknoloji fakülteleri ile iş bulma konusunda daha iyimser bir durumun gelişip gelişmeyeceği konusunda kararsız kalmış olmalarıdır. Bu durum istihdam anlamında geçmişteki karamsar havanın devam ettiği şeklinde yorumlanabilir. Zira, Keleşoğlu ve Aksoy (2006) yapmış olduğu araştırmada teknik eğitim fakültesi mezunlarının mezuniyet sonrasında iş bulma konusunda yeterince ümitli olmadık-

larını, fakat öğretmen niteliklerini kazanma açısından kendilerini yeterli gördüklerini belirlemişlerdir. Uygulama eğitimleri açısından bir değerlendirme yapıldığında ise teknoloji fakültelerinin uygulama ağırlığı yönüyle mühendislik fakültelerinden ayrıştığı (İTO, 2008) dikkate alınmalıdır. Bu noktada sanayiye yönelik uygulama eğitimleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik uygulama eğitimleri anlamında öğretim üyelerince bir ayrımın henüz yapılamadığı söylenebilir. İstihdam ile ilgili olarak elde edilen bir diğer bulgu öğretim üyelerinin istihdam şansını statü ve imza yetkisi ile ilişkilendirmeleridir. Akpınar (2005) araştırmasında “Teknik öğretmen unvanı, sanayi ve üretim sektörlerinden çok, eğitim ve öğretimle ilgili algılanmaktadır.” bulgusuna yer vermiştir. Mahiroğlu (2006) ise mesleki ve teknik eğitimin sorunlarını mezunların arz-talebindeki dengesizlik, mesleki ve teknik eğitimin kalite sorunu, eğitime ve öğretme yeterlilikleri kazandıran derslerle ilgili sorunlar ve alan öğretmeni yetiştirmedeki ikilik şeklinde açıklamıştır. Duman, Gelişli ve Çetin (2006) ise mesleki-teknik eğitim fakültelerinin amaç, işlev ve program yönünden yeniden yapılandırılması gerektiğini, bunların ortaöğretime öğretmen yetiştirme işlevini sürdürebileceklerini, ancak gerekirse eğitim sürelerinin 5 yıla çıkarılmasını önermişlerdir. Bütün bu bulgu ve görüşler birlikte değerlendirildiğinde yeni uygulama ile sanayi ve üretime dönük uygulama eğitimlerinin artırıldığı (İTO, 2008), yeni mezunların hem sanayiye hem de öğretmenliğe dönük olarak yetişeceği düşünüldüğünde istihdam anlamında eskiye oranla bir iyileşme olması beklenebilir. Diğer taraftan teknik eğitim fakültelerinin teknoloji fakültesine dönüştürülmesi ile herhangi bir sınırlama yoluna gidilmemiş, aksine yüksek kontenjanlarla öğrenci alımına devam edilmiştir. Bu durum öğrenci ve mezun planlaması anlamında bir çalışmanın yapılmadığı şeklinde yorumlanabilir. Teknik eğitim fakültelerinin tamamının teknoloji fakültelerine dönüştürüldüğü göz önüne alınırsa öğretmen olmak isteyenler açısından “mezunların arz-talebindeki dengesizlik” sorunu başlarda çözülmüş gibi gözükse de ileride aynı sorunun teknoloji fakülteleri mezunları yani mühendislerin istihdamında yaşanacağı beklenebilir.

Öğretim üyelerinin bir bölümü, teknoloji fakültelerindeki bölüm isimlerinin mühendislik fakültelerindeki bölüm isimleriyle aynı olmasını problem olarak görmüşlerdir. Yine öğretim üyeleri mühendislik fakültesinin var olduğunu belirterek, benzerlerini açmanın veya yapılandırmanın faydalı olmayacağı konusunda ise kararsız kalmışlardır. Buna karşılık Akpınar (2005) “Endüstride, mühendislik fakültesi mezunu, teorik ağırlıklı proje ve tasarım mühendisleri ile uygulama ve üretim ağırlıklı teknoloji mühendislerinin (teknolojist) görev ve sorumlulukları çakışmamakta, aksine birbirini tamamlamaktadır.” görüşünü ileri sürerek bir bakıma teknoloji fakültelerinin açılmasını destek-

lemiş, bu iki fakültenin birbirinden farklı fakülteler olduğunu belirtmiştir.

Özer, Öner ve Güney (2007) teknik eğitim fakültelerindeki öğretim üyelerinin nicelik ve nitelik olarak artırılmadan yeniden yapılandırılmasını doğru bulmamışlardır. Geline nokta ise dönüştürme faaliyetinin bir sonucu olarak bazı öğretim üyelerinin kadrolarının teknoloji fakültelerine aktarıldığı, kadroları teknik eğitim ve teknoloji fakültesinde olan öğretim üyeleri arasında sorunlar yaşandığı belirlenmiştir. Bunun yanında öğretim üyeleri derslerin mühendislik tabanlı olduğunu ve bu durumun öğretim elemanlarının uyumunu güçleştireceği görüşünü ileri sürmüşlerdir. Bu her iki araştırma bulgusunun belli ölçüde örtüştüğü görülmektedir.

İstanbul Ticaret Odasının (İTO) (2008) “Mesleki Eğitim ve Teknik Eğitim Fakülteleri” başlıklı raporunda mesleki eğitim ve teknik eğitim fakültelerindeki en büyük sorununu araç-gereç eksikliği ve öğrenci kalitesinin düşüklüğü olduğu ifade edilmiştir. Rapora göre söz konusu okulların statülerinin değiştirilmesinin arkasında bu eksikliklerin giderilebileceği umudu yatmaktadır. Bu araştırmada ise öğretim üyeleri daha yüksek puanlı öğrencilerin geleceğini, yeni bir fakülte olduğu için öğrencilerin mühendislik fakültelerine yöneleceği, eğitim dersleri dışında pek bir değişikliğin olmadığı gibi görüşler ifade etmişlerdir. Genel olarak bakıldığında öğretim üyeleri birbirinden oldukça farklı ve tutarlı olmayan görüşler sıralamışlardır. Bu durumun nedeni olarak öğretim üyelerinin geleceğe yönelik tahminde zorlandıkları, bekleyip görmeyi yeğledikleri gösterilebilir.

Şahin ve Fındık'ın (2008) yapmış olduğu araştırmaya göre mesleki ortaöğretim kurumlarına öğretmen yetiştiren mesleki ve teknik eğitim kurumlarının akreditasyon (eşdeğerlilik) problemi vardır. Özellikle teknik eğitim fakültelerinin Türkiye'nin girmeye çalıştığı AB ülkelerinde benzeri yoktur. Bu durum Akpınar (2005) tarafından da dile getirilmiştir. Teknik eğitim fakültelerinin AB'de benzerlerinin olmadığı, bu gelişme ile unvan sorununun çözüldüğü belirtilmiştir. Dolayısıyla AB ile uyum anlamında alanyazındaki araştırmalar ve bu araştırma bulguları örtüşmektedir.

Öğretim üyelerinin görüşlerine başvurulmuş bir diğer boyut lisansüstü eğitimin nasıl etkileneceğidir. Yapılan değişikliklerle lisans eğitimi anlamında bir dönüşüm sağlanmıştır. Ancak lisansüstü eğitim için bir belirsizlik yaşandığı, öğretim üyelerinin “bekleyip görmek lazım” dedikleri, Anabilim dalı yapılması anlamında sorunlar yaşandığı anlaşılmaktadır. Bu durumun özellikle teknik eğitim fakültesi mezunlarını etkileyeceği, mezun olsalar dahi lisansüstü eğitime yerleşme anlamında zorluklar yaşayacağı dile getirilmiştir. Yıldırım (2011) araştırmasında bu soruna dikkat çekerek Gazi Üniversitesi bünyesinde “Mesleki ve Teknik Eğitim Enstitüsü” kurulabi-

leceğini önermiştir. Yıldırım'a göre kurulacak mesleki ve teknik eğitim enstitüsü; öğrencilerini ilgili fakültelerin mezunları arasından sınavla seçerek mesleki ve teknik eğitim veren orta öğretim kurumlarının ihtiyaç duyduğu sayı ve nitelikteki teknik öğretmenleri ve öğretim üyelerini yetiştirmeyi amaçlamalıdır.

Bütün bu bulgu ve tartışmaları ışığında bir program değişikliğinin daha gerektiği söylenebilir. Meslek liselerinin öğretim programları bu yeni yapıya uyumlu hale getirilmelidir. Bu dönüştürme faaliyetinin yeterince tanıtılmadığı, amaç ve işlevinin bilinmediği ortadadır. Teknoloji fakültesi mezunlarının statü ve yetkilerinin mühendislik fakültelerinden kesin çizgilerle ayrılması, istihdam, akademisyenler arası ve kurumsal düzeydeki tartışmaları azaltacaktır. Öğretim üyelerinin teknik eğitim fakültelerinden teknoloji fakültelerine kadro aktarımındaki sorunları çözülmelidir. Teknoloji fakültesindeki bölüm adlarının mühendislik fakültelerindekiler ile aynı olmasının ileride akademik yükselme, yönetim ve danışmanlık gibi konularda sorun çıkaracağı öngörülmektedir. Teknik eğitim fakültesi mezunlarının lisansüstü eğitim yapabilmeleri güçleşmiştir. Bu konuda da düzenlemelere ihtiyaç vardır. Teknik eğitim fakültelerinin sanayiye yakınlık veya bölgesel ihtiyaçlar gibi nedenler göz önüne alınmadan sayısal olarak plansız ve programsız açıldığı ve gün itibarıyla teknoloji fakültelerine dönüştürüldüğü düşünülürse, benzer sorunlar teknoloji fakültelerine de genellenebilir. Bölgesel ihtiyaçlar ve mezun planlaması doğrultusunda bazı teknoloji fakülteleri kapatılmalı veya öğrenci kontenjanları azaltılmalıdır.

Kaynaklar

- Akpınar, B. (2005). Teknik öğretmen yetiştirme sorunu ve teknik eğitim fakültelerinin geleceği. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 259–274.
- Alkan, R. M., Suçmez, M., Aydınkal, M. ve Şahin, M. (2014). Meslek yüksekokullarındaki mevcut durum: Sorunlar ve bazı çözüm önerileri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 4(3), 133–140.
- Alkan, C., Doğan, H. ve Sezgin, İ. (1994). *Mesleki ve teknik eğitimin esasları*. Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi.
- Arslan, M. (2002). Meslek standartları sınav ve belgelendirme sistemine ilişkin görüşler. *İşveren*, 40(7), 24–26.
- Demirel, Ö. (2000). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem A.
- Demirezen, M. (2003). *Piyasa meslek standartları*. 15 Kasım 2012 tarihinde <<http://ekutup.dpt.gov.tr/planlama/42nciyil/demierzmn.pdf>> adresinden erişildi.
- DPT (2000). *Küreselleşme Özel İhtisas Komisyonu Raporu. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı*. Ankara: DPT.
- Duman, T., Gelişli, Y. ve Çetin, Ş. (2006). *Mesleki ve teknik eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılmasına ilişkin görüşler*. III. Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu, 4–5 Mayıs 2006, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Eşme, İ. (2007). *Mesleki ve teknik eğitimin bugünkü durumu ve sorunlar*. T.C. Yükseköğretim Kurulu Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansı, 15–16 Ocak 2007, Ankara.

- Helmer, O. (1968). Analysis of the future. The Delphi method. In J. R. Bright. (Ed.), *Technological forecasting for industry and government. Methods and applications* (pp. 116–134). Englewood Cliffs,. N.J.: Prentice-Hall, Inc.
- İTO (2008). *Mesleki eğitim ve teknik eğitim fakülteleri araştırması*. 20 Ocak 2013 tarihinde <www.ito.org.tr/itoyayin/0019778.pdf> adresinden erişildi.
- Keleşoğlu, Ö. ve Aksoy, T. U. (2006). Öğrencilerin teknik eğitim fakültelerinde verilen öğretime uyum sorunları: F. Ü. Teknik Eğitim Fakültesi Örneği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 147–157.
- Kuzgun, Y. (2000). *Meslek danışmanlığı: Kuramlar, uygulamalar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Mahiroğlu, A. (1996). *Teknik eğitim fakültesi mezunlarının izlenme araştırması*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Mahiroğlu, A. (2006). Mesleki ve Teknik eğitimde öğretmen yetiştirme sorunları ve çözüm önerileri. *Eğitime Bakış / Eğitim-Öğretim ve Bilim Araştırma Dergisi*, 2, 37–42.
- MEB (2015). 18. Milli Eğitim Şurası Kararları. 20 Aralık 2015 tarihinde <http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_10/02113646_18_sura.pdf> adresinden erişildi.
- MEB (2014). *Mesleki Eğitimin Yeniden Yapılandırılması Çalışma Grubu raporu*. 18 Haziran 2014 tarihinde <<http://abdigm.meb.gov.tr/projeler/ois/egitim/022.pdf>> adresinden erişilmiştir.
- Okay, Ş. Özdemir, S. M. ve Semiz, S. (2010). Teknik eğitim fakültesi otomotiv öğretmenliği programı öğrencilerinin memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(1), 209–226.
- Onural, H. (2005). Teknik Eğitim Fakültesi öğrenci profili. *Eğitim ve Bilim*, 136, 12–24.
- Özer, B., Öner, C. ve Güney, K. (2007). Teknik Eğitim Fakültesi öğretim elemanı profili. *Fırat Üniversitesi Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 123–127.
- Resmi Gazete (2009). Bakanlar Kurulu Kararı. 7 Aralık 2012 tarihinde <<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/11/20091113-4.htm>> adresinden erişildi.
- Resmi Gazete (1982). Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname. 14 Şubat 2013 tarihinde <<http://www.resmigazete.gov.tr>> adresinden erişildi.
- Semerci, Ç. ve Semerci N. (2001). Program geliştirmede Delphi, Dacum ve meslek analizi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 241–250.
- Sezgin, İ., (2009). *Meslek ve teknik eğitimde program geliştirme*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Sönmez, M. (2008). Türkiye’de mesleki ve teknik örgün öğretimin sorunları ve yeniden yapılandırma zorunluluğu. *Eğitim ve Bilim*, 147, 71–84.
- Şahin, İ. ve Fındık, T. (2008). Türkiye’de mesleki ve teknik eğitim: Mevcut durum, sorunlar ve çözüm önerileri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(3), 65–86.
- Uçar, C. ve Özerbaş, M. A. (2013). Mesleki ve teknik eğitimin Dünyadaki ve Türkiye’deki konumu. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 242–253.
- Uysal, M. ve Crompton J. L. (1989). Turizm talebi tahminlerinde kullanılan yaklaşımlara genel bir bakış. *TÜGEV Turizmde Seçme Makaleler*, 4, 1–24.
- Yazgan, Ç. Ü. (2014). *Cumhuriyet öncesinde mesleki ve teknik eğitimin enformel ve formel temelleri: Abi birlikleri ve ıslahhaneler*. 1. Uluslararası Mesleki Eğitim ve Öğretim Sempozyumu (IVETS-2014), 11–13 Eylül, Bursa.
- Yeşilmen, M. (2002). Ulusal meslek standartları. *İşveren*, 40(7).
- Yıldırım, K. (2011). *Mesleki ve teknik eğitimin yeniden yapılandırılması. Bölgesel kalkınma öncelikli istihdam odaklı sanayileşme*. TMMOB Sanayi Kongresi, 16–17 Aralık 2011, Ankara.
- Yücebaş, E., Alkan, G., Atasagun, H. G. ve Egeli, H. A. (2013). Ege bölgesinde bulunan meslek yüksekokullarının durum analizi: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 3(4), 44–50.